

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

Ὁ βιβλίον ἐστὶ περὶ τοῦ ἄν. θεοῦ καὶ ἀθανάτου
βουλεύσασκε ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θεαίτητος.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1881

ΟΙ ΚΟΜΗΤΑΙ

Καὶ τὰ νεώτατα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης.

Ὁ ἐν αἰθρίᾳ νυκτὶ θεώμενος τὸν νῦν ὄρατὸν ὠραῖον κομήτην (α) οὐδαμῶς ἀναλογίζεται ἠλίκον τρόμον ἐνεποιεῖ πρό τινων αἰῶνων εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Εὐρώπης ἢ τῶν κομητῶν ἐμφάνισις. Εἰς τοὺς κομήτας ἀπεδίδοντο αἱ μέγιστα τῶν συμφορῶν καὶ τὰ δεινότατα τῶν δυστυχημάτων. Ἐπιστεύετο, ὅτι οἱ κομήται ἐπέφερον πολέμους, ἐπιδημίας, σεισμούς, πλημμύρας, μὴ ἀπαξιούντες ἐνίοτε νὰ ἐπιφέρωσιν, ὡς ὁ κομήτης τοῦ 1668 ἐν Βετσφαλίᾳ, καὶ γενικὸν ὄλεθρον τῶν γάτων. Ἡ πίστις εἰς τοιοῦτους συνδυασμούς φαίνεται γελοία νῦν, ὅτε ἡ ἐπιστήμη ἀνατρέχει εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀρχικῶν αἰτιῶν τῶν φαινομένων, ἐνῶ προηγουμένως τὰ πάντα ἐθεωροῦντο δυνατά. Τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ φαινόμενα προσημνυον, κατὰ τὰς πάλαι ἐπικρατούσας δοξασίας, πάντοτε κακὰ, οἱ δὲ μεγάλοι κομήται χεῖριστά. Τούτου ἕνεκα, ὅτε μὲν Ἰουλίῳ μεσοῦντι τοῦ 1305 ἐπεφάνη ὁ νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χάλλεῦ γνωστὸς κομήτης, μακροτάτην ἔχων οὐρανὸν, σύμπασα ἡ δυτικὴ Εὐρώπη κατελήφθη ὑπὸ τρόμου, νομίζουσα, ὅτι ἐπικεῖνται ἀναποδράστως συμφοραὶ καὶ ὄλεθρος· καὶ τοι κατὰ τὰ ἀμέσως ἐπόμενα ἔτη οὐδεμία ἐπῆλθε συμφορὰ, ἤρκεσεν ὁμως ἡ κατὰ τὸ 1340 συμβῆσα ἐπιδημία λοιμοῦ ὅπως δικαίωσιν λαμπρῶς τοὺς ἀπὸ τοῦ κομήτου φόβους. Εἶναι ἀληθές, ὅτι μετὰ τριάκοντα ἔτη ἐνέσκηψεν ἐν Εὐρώπῃ τὸ μαῦρον θανατικόν, μὴ προμηνυθὲν ὑπὸ κομήτου τινός, ἀλλὰ μάλιστα ἐκλιπὸν τῷ 1351 συγχρόνως τῇ ἐπιφανείᾳ μικροῦ τινος κομήτου, δρατοῦ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀσίᾳ. Ἄλλ' οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς τοιαύτας ἐξαιρέσεις πάντες δὲ σοφοὶ τε καὶ ἄσοφοι ἐθεώρουν τοὺς κομήτας ὡς μάστιγας τιμωροῦ θεότητος. Τούτου δ' ἕνεκα ὁ θρησκομανῆς Βαλδεράμα ἀπέδιδεν αὐτοῖς καταχθόνιον καταγωγὴν, ὑποστηρίζων, ὅτι ἀνέρχονται κατ' εὐθεΐαν ἐκ τῆς κολάσεως. Πρῶτοι ὁ Τυχοβράχιος, ὁ Μαίστλιν καὶ ὁ Κέπλερ, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ ἐν Πλάουεν ἱεροκῆρυξ Δαίρφελ, ἐξήνεγκον περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος ὀρθοτέρας περὶ κομητῶν γνώμας, ὑποστηρίζαντες, ὅτι εἶναι οὐράνια σώματα, ὅμοια τοῖς πλανήταις. Ἄλλὰ νέα ἤνοιξεν ὁδὸς ἐρεύνης, ὅτε ὁ μεγαλοφυῆς Χάλλεῦ, ὁ σύγχρονος τῷ Νεύτῳ-

(α) Τὸν κατὰ Ἰούνιον 1881 ἐπιφανέντα.

νι, ἐτόλμησε νὰ προείπη τὴν ἐμφάνισιν κομήτου, καὶ ἡ πρόρρησις αὐτοῦ ἀπεδείχθη ὀρθή. Διότι ὁ Χάλλεϋ ὑπελόγισε τὴν τροχίαν τῶν κομητῶν τοῦ 1531, τοῦ 1607 καὶ 1682, καὶ εὔρεν αὐτοὺς μὲν ὁμοιοτάτους πρὸς ἀλλήλους, τὸν δὲ χρόνον τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν ἀνάλογον, ὥστε ἐκείσθη ὅτι ἦτο ὁ αὐτὸς ἀστήρ. Ἐπομένως ἀνήγγειλε τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ κατὰ τὰ τέλει τοῦ 1758 ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1759. Ἡ πρόρρησις αὐτοῦ ἐπέτυχε πληρέστατα. Τῆ 25 Δεκεμβρίου 1758 εἶδε πρῶτος τὸν κομήτην ὁ Πάλιτς, χωρικός ἀσχολούμενος μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἀστρονομίαν, τρεῖς δὲ μετ' αὐτὸν ἐβδομάδας τὸν εἶδον καὶ οἱ ἀστρονόμοι. Ἐκτοτε δὲ βαθμηδὸν ἐξέλιπεν ὁ ἀπὸ τῶν κομητῶν φόβος, καὶ τὴν θέσιν τούτου κατέλαβε, κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκατονταετηρίδα ἔνεκα τυχαίων συμπτώσεων, ἡ ἰδέα ὅτι λαμπρὸς κομήτης προμηνύει οἴνου εὐετηρίαν. Ἴσως τὸ τοιοῦτο προγνωστικὸν πραγματοποιηθῆ καὶ φέτος· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει σχέσις μεταξὺ τῶν κομητῶν καὶ τῶν ἐπιγείων μετεωρολογιῶν.

Κομήται ἐπιφαίνονται σχεδὸν ἀνὰ πᾶν ἔτος, οἱ πλείστοι ὅμως εἰσὶ μόνον διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ὄρατοί· μεγάλα δὲ καὶ ἐπιβάλλουσαι ἐπιφάνειαι δὲν εἶναι συχναί. Εἰς ἄκρον σπάνιοί εἰσι κομήται ἔχοντες τὴν λαμπρότητα τοῦ Δονατείου, τοῦ ἐν ἔτει 1858 ἐξικομένου εἰς τὸ περιήλιον αὐτοῦ· εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ, ὅτι οὗτος θὰ ἐπανέλθῃ μετὰ 1900 ἔτη· τοῦτο τοῦλάχιστον εἶναι τὸ πόρισμα τοῦ ὑπολογισμοῦ· ὅπως δῆποτε ἀμφίβολον ἂν ἐπακριβῶς πραγματοποιηθῆ, διότι ἐλάχιστον καὶ μηδαμινὸν σχεδὸν μέρος τῆς τροχιάς τῶν πλείστων κομητῶν εἶναι ὄρατὸν τῇ γῆ, τὸ δὲ πλείστον τοῦ χρόνου διατρέχουσι μακρὰν τοῦ ἡλίου εἰς αἰθερίους χώρας, ὅπου οὐδὲν τηλεσκόπιον δύναται νὰ παρακολουθήσῃ αὐτούς. Ὅτι δὲ μεθ' ὅλα ταῦτα κατορθοῦται νὰ προσδιορισθῶσι μετὰ σχετικῆς ἀκρίβειας αἱ τροχιαί τῶν ἀστέρων τούτων, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς μέγιστος θρίαμβος τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' ὅταν πρόκειται περὶ περιόδων πολλῶν αἰώνων, εὐχερῶς ὅπως δῆποτε δύνανται νὰ εἰσχωρήσωσι λάθη. Εὐνόητον ἐκ τούτου, διατί μόνον ἐν ὀλίγαις περιστάσεσιν εἶναι δυνατόν νὰ ὀρισθῆ ἐκ τῶν προτέρων ἡ ἐμφάνισις κομήτου. Ἡ ἀρχαιότης καὶ ὁ μεσαιὼν δὲν κατέλιπον ἡμῖν ἐν γένει εὐχρήστους παρατηρήσεις περὶ κομητῶν, καὶ ἡ ἐπάνοδος συμπίπτει τῆς ἡμετέροις χρόνοις. Ὅσακις ὅμως πρόκειται περὶ βραχειῶν περιόδων, εἰσὶ νῦν γνωστοὶ πολλοὶ κομήται ἐπανελημμένως ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ περιήλιον αὐτῶν. Ἐνὸς τούτων τοῦ κομήτου τοῦ Χάλλεϋ, ἐγένετο ἤδη μνεῖα· πλὴν τούτου εἰσὶ γνωστοὶ καὶ ὀκτὼ ἕτεροι, ὧν ἡ περίοδος ποικίλλει μεταξὺ 1,200 καὶ 5,040 ἡμερῶν. Ἡ βραχυτάτη περίοδος ἡ τῶν 1,200 περίπου ἡμερῶν, εἶναι ἡ τοῦ κομήτου τοῦ

Ἔγκε, ὅστις θὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ περιήλιον αὐτοῦ τῆ 8 Νοεμβρίου τοῦ παρόντος ἔτους. Ὁ Ἔγκε ὑπελόγησε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὅτι ἡ περίοδος τοῦ κομήτου τούτου σμικρύνεται ἐκάστοτε κατὰ $1/9$ τῆς ἡμέρας καὶ ὅτι ἐν ἐκάστη αὐτοῦ περιόδῳ ὁ κομήτης προσεγγίζει ἐπὶ μᾶλλον τῷ ἥλιῳ. Ἀπέδωκε δὲ τοῦτο εἰς τὴν ἀντίστασιν ρευστοῦ λεπτοτάτου, πληροῦντος τὰς αἰθερίας χώρας· τὴν δὲ εἰκασίαν ταύτην ἐπιβεβαιούσιν αἱ νεώταται ἔρευναι, αἱ γινόμεναι ὑπὸ τοῦ ἐν Κολωνίᾳ κ. Ἄστεν. Ἄλλος κομήτης βραχείας περιόδου, ὁ τοῦ Βιέλα, παρέσχε περὶ τὰ τέλη τοῦ 1845 τὸ θαυμάσιον φαινόμενον διχοτομίας εἰς δύο κομήτας καὶ βραδύτερον ἠφανίσθη τελέως. Πιθανῶς διελύθη ἐν μέρει εἰς μέγαν ἐσμόν μετεώρων καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς τροχιάς αὐτοῦ, διότι ὅτε ἡ γῆ ἐν τῇ νυκτὶ τῆς 27-28 Νοεμβρίου διῆλθεν ἐγγὺς τῆς τροχιάς ἐκείνης ἀπῆντησεν ἐξάισιον πλῆθος διαττόντων. Ἡ γῆ ἐφείλκυσε τότε εἰς ἑαυτὴν μέρος τῶν μετεώρων ἐκείνων, καὶ διῆλθε διὰ τοῦ λοιποῦ ἐσμοῦ. Ὅτι δὲ κομήται δύνανται ἐν γένει νὰ διαλυθῶσιν ὅταν ἐν τῇ πρὸς τὸν ἥλιον διευθύνσει ὑπερβῶσιν ὕριά τινα συνοχῆς, ἀπέδειξε πρῶτος ὁ Σκιαπαρέλλη, ὅστις συγχρόνως ἐβεβαίωσεν, ὅτι τὰ χωριζόμενα μέρη τῆς ὕλης τῶν κομητῶν ἐγκατασπείρονται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς τροχιάς αὐτῶν, οὕτως ὥστε μετὰ παρέλευσιν ἱκανοῦ χρόνου πληροῦται ὑπὸ τοιούτων μορίων. Πλὴν τούτου ὑπελόγησεν, ὅτι οἱ διάττοντες, οἵτινες εἶναι ὄρατοὶ κατὰ τὰς νύκτας τῆς 10 Αὐγούστου (29 Ἰουλίου), διαγράφουσι περὶ τὸν ἥλιον τροχιάν ἀκριβῶς ὁμοίαν τῇ τροχίᾳ τοῦ κομήτου III τοῦ 1862. Οἱ δὲ διάττοντες τῆς 1/13 Νοεμβρίου διαγράφουσι τὴν αὐτὴν τροχιάν, ἣν καὶ ὁ κομήτης I τοῦ 1876. Βραδύτερον εὑρον διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ταυτότητα τροχιῶν καὶ ἄλλων ἐσμῶν μετεώρων κομητῶν. Οὕτω δὲ οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ τροχίᾳ κομήτου τινός, ἀλλ' ἐν ἄλλαις μέρεσι ταύτης, διαθέουσιν εἰς ἡ καὶ πλείονες ἐσμοὶ διαττόντων. Ἐνίοτε δὲ παρετηρήθη, ὅτι τὴν αὐτὴν τροχιάν διατρέχουσι πολλοὶ κομήται· οὕτως ἐπὶ παραδείγματος, ὁ νῦν ὄρατος κομήτης διατρέχει τὴν αὐτὴν τροχιάν, ἣν καὶ ὁ κομήτης τοῦ 1807· χωρίζει ὅμως τούτους ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις πολλῶν ἑκατομμυρίων μιλίων. Ὅπως ἂν ἦ, ἀμφότεροι οἱ ἀστέρες οὗτο ἔσχημάτιζον ἐν ἀρχῇ ἓνα κομήτην, ἐδιχάσθησαν δὲ πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπαραλλάκτως, ὡς ὁ κομήτης τοῦ Βιέλα ἐν ἔτει 1845.

Οἱ διάττοντες προέρχονται ἐκ διαλύσεως κομητῶν, οὐδαμῶς ὅμως ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι οἱ κομήται οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἄθροισμα μετεώρων καὶ διαπύριων σφαιρῶν, αἵτινες μακρόθεν ὀρώμεναι παρουσιάζουσι σχῆμα κομήτου. Ἡ κυρία οὐσία τῶν κομητῶν, καὶ αἱ ἰδιαιτέρας αὐτῶν ιδιότη-

τες διατελοῦσιν ἡμῖν ἄγνωστοι. Ὁ Zöllner ὑποτίθησιν, ὅτι οὗτοι μὲν εἰσὶ τὸ ρευστόν, οἱ δὲ διάττοντες τὸ στερεὸν ὑπόλοιπον οὐρανίου σώματος ἀρχικῶς μείζονος, Ἐν αὐτῷ τῷ πυρῆνι τοῦ κομήτου συμβαίνουσιν ἰσχυραὶ ἐκρήξεις: Ἐκ τῶν παρατηρήσεων ἐξάγεται, ὅτι ἐκ τῶν πυρῆνων τούτων, οἵτινες ὡς ἐπὶ πλεῖστον εἰσὶν ἐλάχιστοι, ἐκπέμποντα καταπληκτικαὶ ποσότητες φωτεινῆς ὕλης εἰς ὕψος πολλῶν χιλιάδων μιλίων, καὶ ὅτι ἡ ὕλη αὕτη ἐκτρεπομένη ἐν τῷ ὕψει, ὡσεὶ ἐξωθεῖτο πρὸς τὰ ὀπίσω ἐκ τοῦ ἡλίου, καὶ κατκρῆουσα σχηματίζει τὴν κόμην. Αἱ τριαῦται πρὸς τὰ ὀπίσω ἐπιφοραὶ φθίνονται μεγίστην λαμβάνουσαι ἔντασιν ἐν τῷ περιηλίῳ, τότε δὲ καὶ αἱ τῶν κομητῶν κόμαι εἰσὶ μέγισται. Ἀπομακρυνόμενων τῶν κομητῶν τοῦ ἡλίου, αἱ κόμαι συνήθως τάχιστα ἐλαττοῦνται, οἱ δὲ κομηταὶ βαθμηδὸν περιστέλλονται εἰς ἀπλήν νεφελώδη μάζαν ἀόρατον καὶ διὰ τῶν ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων.

Τ' ἀποτελέσματα τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως δὲν παρέχουσιν ὕσας προσεδοκᾶτο ἀσφαλεῖς γνώσεις περὶ τῆς φύσεως τῶν κομητῶν. Ὁ Σέκκη καὶ ὁ Huggins εὔρον τῷ 1866, ὅτι ὁ κομήτης τοῦ Τέμπελ ἐξέπεμπε φῶς ὅμοιον τῷ φωτὶ διαπύρου ἀερίου. Σήμερον δὲ γινώσκομεν μόνον, ὅτι οἱ πυρῆνες τῶν κομητῶν ἔχουσι φῶς πολὺ ὁμοιάζον τῷ ἐκπεμπομένῳ ἀπὸ ἀνθρακικοῦ ἀερίου διαπύρου ἢ ἠλεκτρικῶς φωτίζοντος. Ὡστε ἕκαστος εἶναι ἐλεύθερος νὰ φαντασθῇ τὰ καθέκαστα τῶν ἐν τῷ πυρῆνι τῶν κομητῶν, διότι ἡ ἐπιστήμη οὐδὲν περαιτέρω βέβαιον περὶ τούτων γινώσκει. Ὅπωςδὴποτε ὅμως ἤξεύρομεν, ὅτι οἱ κομηταὶ δὲν εἶναι οὐράνια σώματα, ὁμοιάζοντα κατὰ τὴν στερεότητα τοῖς πλανήταις. Οἱ κομηταὶ ἀποκλίνουσι μᾶλλον πρὸς τὰ ἄκρα. Ἐπὶ βραχεῖ μόνον χρόνῳ κινοῦνται ἐν τῷ περιηλίῳ, εἶτα δὲ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἐπὶ χιλιετηρίδας μάλιστα, διαθέουσιν ἐν ἀποστάσεσιν, ἐν αἷς οὐδεμίαν δύναμιν ἔχουσιν αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες. Ὁ κομήτης τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὁ ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ ὄρατός, προσήγγισε τῇ $15/27$ Ἰανουαρίου τοσοῦτον τῷ ἡλίῳ, ὥστε διήλθε διὰ τῆς φλεγούσης αὐτοῦ ἀτμοσφαίρας, καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας ὑπεβλήθη εἰς θερμοκρασίαν δυναμένην ἐξ ὀλοκλήρου ν' ἀναλύσῃ εἰς φλογερὸν ἀτμὸν ὅλην τὴν ἡμετέραν γήινην σφαῖραν. Ἀφ' ἐτέρου δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου διαθέει ἐν χώραις, ὧν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δύνανται νὰ θερμάνωσι τὴν καταπληκτικῶς ταπεινὴν θερμοκρασίαν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου. Τούτου ἕνεκα ἀποκλείεται ἡ ὑπόθεσις περὶ τοῦ κατοικισίμου τῶν κομητῶν, ἐκτὸς ἂν παραδεχθῶμεν τὴν θεωρίαν τοῦ Lambert, καθ' ἣν πᾶν ζῶον κέκτηται ὀργανισμόν προσφυᾶ πρὸς τὸν ἥλιον, ἐν ᾧ ζῆ. Τὸ ζήτημα ἂν οἱ κομηταὶ εἶναι δυνατὸν ν' ἀποβῶσιν ἐπι-

κίνδυνον τῆ γῆ λύεται ἐπαρκῶς ἐκ τῶν προειρημένων. Οὐδεμία ἀμφιβολία, ἔτι ἂν κομήτης τις πέσῃ εὐθὺ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ἐπέλθωσι καταστροφαι ἀνυπολόγιστοι καὶ φρικαλεώτατοι. Ἄλλὰ περὶ τούτου οὐδεὶς φόβος θὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Μεταξὺ πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε ὑπολογισθεισῶν τροχιῶν, μία μόνη παρέχει πειθανότητα προσεγγίσεως σπουδαίας τοῦ διατρέχοντος αὐτὴν κομήτου πρὸς τὴν γῆν. Εἶναι δ' αὕτη ἡ τοῦ κομήτου τοῦ Βιέλα, ὅστις ὅμως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον διελύθη. Ἄλλως δὲ ἐκ τοῦ φαινομένου τῆς 15/27 Νοεμβρίου 1872 ἐξάγεται, ὅτι ἡ προσέγγις εἰς τὰ τμήματα τοῦ κομήτου ἐκείνου σημειοῦται διὰ λαμπρᾶς πτώσεως διαττόντων ἀστέρων. Ἡ δὲ σύγκρουσις τῆς γῆς πρὸς πυρῆνα κομήτου εἶναι τόσο ἀπίθανος, ὥστε οὐδὲ λόγος περὶ ταύτης ἀνάγκη νὰ γείνη. (Ἐκ τοῦ «Αἰῶνος»)

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ.

Ἀπὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου ὁ συστηματικὸς καὶ ἀποτρόπαιος ὄλεθρος τῶν ἀγελαίων, τῶν ἀποδημητικῶν καὶ τῶν ἰσθμικῶν πτηνῶν ἐν πάσαις ταῖς περὶ τὴν Μεσόγειον μάλιστα χώραις, κατὰ παράβασιν ἢ μὴ τῶν περὶ θήρας νόμων, πρὸ πολλοῦ κατενοήθη ὅτι ἡλικὴν βλάβην ἐπιφέρει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῶν Κρατῶν. Εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὰ πτηνά εἰσιν οἱ χρυσιμώτατοι ἐπίκουροι καὶ εὐεργέται τοῦ γεωργοῦ, καὶ ὅτι ὁ φόβος αὐτῶν ἐπιφέρει τὴν πολλαπλασίασιν τῶν καταστρεφόντων τὰ σπαρτὰ ἐντόμων. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἡ *Kölnische Zeitung* (Ἐφημερίς τῆς Κολωνίας) ἐδημοσίευσεν ἐπιστολὴν ἐκ Χαρκόβου τῆς Ῥωσσίας, ἀγγέλλουσαν ὅτι ἕνεκα τῆς ἀνευδότου θήρας τῶν πτηνῶν, ἀφόρητος κατέστη ἡ μάστιξ τῶν σιτοφθόρων ἐντόμων. Σχεδὸν δὲ πανταχοῦ παρατηροῦνται τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας. Ὅθεν εὐκταία ἀποβαίνει ἡ ἐπίτευξις διεθνούς τελεσφόρου προστασίας τῶν πτηνῶν, ἧς πρῶται παρέσχον τὸ παράδειγμα ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἰταλία, συνομολογήσασαι πρὸ δύο ἐτῶν περίπου σύμβασιν, σκοποῦσαν τὴν πρόληψιν τῆς καταστροφῆς τῶν ἀποδημητικῶν ἰδίᾳ πτηνῶν. Ἀνάγκη ὅμως καὶ ἄλλαι Δυνάμεις νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὸ διεθνὲς τοῦτο μέτρον, δι' οὗ θὰ προελαμ-

βάνοντο ὀπωσοῦν τὰ ὀλέθρια ἐπακολουθήματα τῆς τοιαύτης καταστροφῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ ἐν Παρισίοις *Προστατευτικὴ τῶν ζώων Ἑταιρία* ἀπέστειλε πρὸς τὸν εἰς Ῥώμην πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας, τὸ ἐπόμενον πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔγγραφον, δι' οὗ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ μερμινήσῃ περὶ συνομολογήσεως παρομοίας συμβάσεως μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Γαλλίας. Ἐδημοσιεύθη δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ τῆς ἐταιρίας περιοδικῷ, τῷ *Bulletin de la société protectrice des animaux*, καὶ ἔχει ὡς ἔπεται:

«Κύριε πρεσβευτά, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐπιστήσω τὴν ὑμετέραν προσοχὴν καὶ τὸ εὐμένες ὑμῶν ἐνδιαφέρον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἀγελαίων καὶ ὀδικῶν πτηνῶν, ἅτινα λυσσωδῶς θηρεύουσιν ἐν Ἰταλίᾳ. Τὰ πτηνὰ ταῦτα ἀναμένουσιν οἱ κυνηγοὶ ἐν δυσὶν ἐποχαῖς τοῦ ἔτους, ἥτοι κατὰ τὸ φθινόπωρον, ὅτε κατέρχονται ἐκ τῆς ἄρκτου εἰς θερμότερας ζώνας, καὶ κατὰ τὸ ἔαρ, ὅτε ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς συνήθεις φωλεὰς αὐτῶν. Μέγας δέ, καὶ ὁσημέραι αὐξων, εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτησίως καταστρεφομένων οὕτω πτηνῶν. Λόγοι πολλοὶ καὶ σπουδαιότατοι ἐπιβάλλουσι τῇ ἐν Παρισίοις προστατευτικῇ τῶν ζώων ἐταιρίᾳ τὸ καθήκον, νὰ μερμινήσῃ περὶ ἐξευρέσεως μέσων πρὸς παρακώλυσιν καὶ ἐκτὸς τῆς Γαλλίας τῆς τοιαύτης βαρβάρου θήρας, ἥτις, οὐδὲν ἀποφέρουσα πραγματικὸν κέρδος, παραβλάπτει καιρίως τὰ συμφέροντα τῆς γεωπονίας. Θλιβερὸν ὄντως εἶναι νὰ βλέπωμεν ἐγγίζουσαν τὴν ἐξόντωσιν τῶν ὀδικῶν πτηνῶν, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικὴν τῶν λειμώνων καὶ τῶν ἀλσῶν. Εἶναι ἀνάξιον ἡμῶν κατὰ τὸν 19^{ον} αἰῶνα νὰνεχώμεθα νὰ καταδιώκῃ ἀπηνῶς ὁ ἄνθρωπος ἐράσμια πλάσματα, ὧν ὁ θάνατος οὐδαμῶς χρησιμεύει πρὸς τροφήν αὐτοῦ· καὶ ὁ λόγος οὗτος μόνον ἐδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ πληρέστατα τὴν διαμαρτυρίαν τῆς ἡμετέρας ἐταιρίας. Ἄλλ' εἰς τὰς τοιαύτας ἀπλᾶς αἰσθηματικὰς ἐκδηλώσεις προστίθενται καὶ λόγοι οἰκονομικοί, ὧν τὴν σημασίαν πρὸς τὴν γεωπονίαν οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ. Τὰ ὀδικὰ πτηνὰ, τὰ ὅξυ ἔχοντα ῥάμφος, εἰσὶν ἐντομοβόρα. Εἰσὶν οἱ ἐπιμελέστατοι προστάται τῶν σπαρτῶν. Ἐπιστημονικαὶ ἔρευναί ἀπέδειξαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἄνευ συνδρομῆς τῶν ἐξολοθρευτῶν τούτων τῶν ἐντόμων, εἶναι ἀνίκανος νὰ προφυλάξῃ τὰ σπαρτὰ ἀπὸ τῆς ἐκ τῶν ἐντόμων καταστροφῆς.

«Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐπαρκῶς ἐξετίμησεν ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις. Δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς ἀπὸ 31 Μαρτίου 1876 ὁ ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Γεωργίας, κατέδειξεν εἰς ὅλον τὸ προσωπικὸν τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅπως κατεπείγουσα εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς προφυλάξεως ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐντομοβόρων πτηνῶν, τῶν νεοσσῶν καὶ τῶν φωλεῶν αὐτῶν, πρὸ πάντων

ἔνεκα τοῦ ἔθνικοῦ συμφέροντος, τοῦ συνδεδεομένου πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐνεκα τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἔνεκα τῶν προσπαθειῶν τῆς ἡμετέρας ἑταιρίας, ἔνεκα ἰδίως τῆς συστάσεως παιδικῶν συλλόγων ἐν τοῖς σχολείοις, δὲν ἀπειλεῖται πλέον ἢ ἡμετέρα χώρα ὑπὸ παντελοῦς ἐξοντώσεως τῶν ἐρασμίων φυλάκων τῶν ἡμετέρων σπαρτῶν. Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ συνετώταται αὐταὶ προσπάθειαι θ' ἀποβῶσιν ἀτελέσφοροι, ἐνόσω τὰ μικρὰ ἀγλαῖα πτηνὰ (καὶ ἰδίᾳ αἱ χελιδόνες, κορυδαλοὶ αἱ ὑπολαῖδες) καταστρέφονται κατὰ τὴν ἀποδημίαν εἰς γείτονα χώραν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐξ αὐτῆς, ὡς συμβαίνει τοῦτο ἐν Ἰταλίᾳ. Ὅθεν τὸ παρὸν ἡμῶν διάβημα ὑπαγορεύει τὸ γαλλικὸν συμφέρον, καὶ οὐχὶ ἡ πρόθεσις περὶ ἀναμίξεως εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ἄλλων Κρατῶν. Συνεπῶς ἐπικαλεῖται ἡ ἑταιρία τὴν ὑμετέραν εὐμένειαν, καὶ παρακαλεῖ ὅπως ὑποστηρίξητε τὴν πρότασιν αὐτῆς παρῆ τῇ Κυβερνήσει τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας. Ἡ ἡμετέρα ἐξοχότης, ποιουμένη χρῆσιν πάσης τῆς ἐπιρροῆς αὐτῆς, ὅπως παραστήσῃ τοῖς ἀρμοδίοις ὑπουργοῖς τὰ ἐπακολουθήματα τοῦ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ ἰταλικῇ χερσονήσῳ ἐπιτρεπομένου ὀλέθρου τῶν ὠδικῶν πτηνῶν, καὶ ὑποδείξῃ αὐτοῖς, ὅτι πολλὰ μέχρι τοῦδε Κράτη, ὡς ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Αὐστρία, ἡ Βελγικὴ καὶ ἡ Γερμανία ἐξησφάλισαν διὰ νόμων ἀυστηρῶν τὴν προστασίαν τῶν χρησίμων τῇ γεωπονίᾳ πτηνῶν, θὰ προσφέρῃ σπουδαίαν ὑπηρεσίαν εἰς τὰ γεωπονικὰ συμφέροντα τῆς ἡμετέρας χώρας, ἢ δ' ἐν Παρισίοις προστατευτικὴ τῶν ζώων ἑταιρία ἔσται ἐσαεὶ εὐγνώμων αὐτῇ. Δέξασθε κλ.

»(ὑπογ.) J. de SALVERTE, Πρόεδρος τῆς ἑταιρίας.»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο Δ Η Γ Ο Σ

Πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτήτων.

Ἐν Βερολίνῳ συνετελεσθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Α. Milchhöfer ὁ κατάλογος τῶν ἐν τοῖς μουσείοις τῶν Ἀθηνῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐκτυπωθεὶς κομψῶς εἰς σχῆμα μικρὸν καὶ εὐμεταχείριστον ἐν λειψία, ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου Καρόλου Βίλμπεργ. Βῆνε δὲ τὸ